

SEVERIN KURSUSCENTER, MIDDELFART
29.-31. JANUAR 2025

LEDELSE AF FRI SKOLE

FRISKOLERNE

Sammensæt din egen efteruddannelse

Ledelse af fri skole er til dig, der er leder på en fri grundskole eller i skolens tilknyttede dagtilbud.

Kurset er bygget op af fem studiekredse, der hver især adresserer de udfordringer, en leder på en fri, holdningsbåret grundskole møder i sin hverdag.

Med dette kursus vil du, uanset hvor længe du har været leder, i løbet af en årrække kunne sammensætte din egen efteruddannelse og hvert år tilføje nye perspektiver og ny viden.

Nye studiekredse og populære gengangere

De udbudte studiekredse varierer fra år til år. Således er studiekredsen 'Ledelse af skolekultur inspireret af et socialkonstruktionistisk perspektiv' ved Thomas Buch et nyt tilbud i 2025.

Ved tilmelding vælger du én af studiekredsene, som du følger alle tre dage.

Har du spørgsmål til kurset eller de enkelte studiekredse, så kontakt Jakob Ringgaard i Friskolernes Hus.

#1

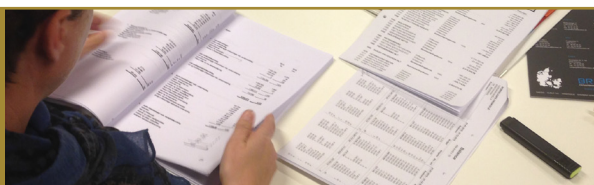
Friskolens personaleleder

#2

Craft som sundhedsfremmer:
Om effekterne ved at udføre
håndarbejde og håndværk

#3

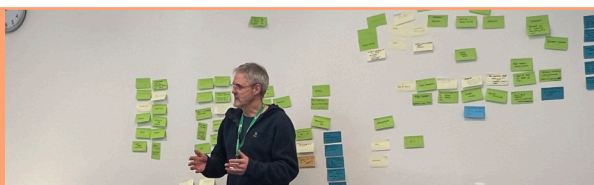
Skolens økonomi:
Om ledelse af en skole ud fra
det økonomiske perspektiv

#4

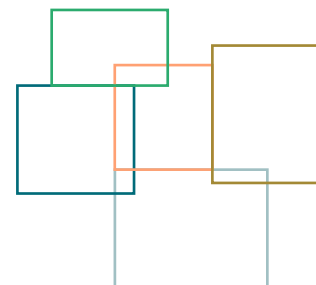

Ledelse af skolekultur i et social-
konstruktionistisk perspektiv

#5

12 teser fra friskolelivet:
Om tidens udfordring af det
forpligtende fællesskab

Dag 1

Onsdag 29. januar

11.30-12.30	Ankomst og sandwiches i restaurant Panorama
12.30-13.00	Velkomst i Himmel & Hav
13.00-13.30	Oplæg ved Niels Jakob Pasgaard
13.30-15.30	Studiekreds #1-5
15.30-16.00	Fælles eftermiddagspause
16.00-17.30	Studiekreds #1-5
18.00-19.30	Middag
19.30-20.30	Intimkoncert med Kajsa Vala
21.00-	Aftenhygge & natmad i Pauseriet

(Indkvartering muligt efter kl. 14.00. Der er bagagerum ved receptionen.)

Dag 2

Torsdag 30. januar

07.00-08.20	Morgenmad
08.30	Morgensamling
09.00-10.00	Studiekreds #1-5
10.00-10.30	Fælles formiddagspause
10.30-12.00	Studiekreds #1-5
12.00-14.00	Frokost og fri tid
14.00-15.30	Studiekreds #1-5
15.30-16.00	Fælles eftermiddagspause
16.00-17.00	Studiekreds #1-5
17.00-18.00	Sangtime: Den nye Friskolesangbog
19.00-21.00	Middag
21.00-	Aftenhygge & natmad i Pauseriet

Dag 3

Fredag 31. januar

07.00-08.20	Morgenmad (udtjekning inden kl. 10)
08.30-9.00	Morgensamling ved studiekredsen 12 teser
09.00-10.00	Studiekreds #1-5
10.00-10.30	Fælles formiddagspause
10.30-11.45	Studiekreds #1-5
11.45-12.00	Fælles afslutning i Himmel & Hav
12.00-13.00	Frokost og afrejse

onsdag den 29. januar
Kl. 13.00-13.30

Foredrag:

Ensomhedens pædagogik

Stadig flere danske børn og unge mistrives og føler sig ensomme, selvom vi som samfund aldrig har været rigere, og selvom vi aldrig har haft bedre muligheder for altid at være i kontakt med hinanden. I oplægget skal vi høre bud på, hvad denne udvikling kan skyldes - og vi skal tale om, hvad skolen kan gøre ved det.

Niels Jakob Pasgaard er uddannet lærer og cand. pæd. i filosofi, og ansat som lektor ved pædagoguddannelsen i VIA.

Studiekreds 1

Friskolens personaleleder

Studiekredsen "Personaleleder" vil have fokus på, at du som leder på en fri grundskole får styr på det regelsæt, der gælder for ledelse af personale samt praksisnære strategiske værktøjer af ledelsesmæssig karakter.

Konkret vil du få en gennemgang af regelsættet fra ansættelse til opsigelse af personale.

Begrebet 'den vanskelige samtale' er en uundgåelig del af det at være personaleleder, og derfor vil det også være en af overskrifterne på kurset.

Du vil blive introduceret til et profilværktøj, hvor dine adfærdspræferencer bliver tydeliggjort for dig. Med udgangspunkt i dine valg ved en kort øvelse, vil vi komme med en række bud på nogle opmærksomhedspunkter og udviklingspotentialer, som du kan holde dig for øje. Formålet er at styrke din kommunikation til både forældre og medarbejderne ved at øge bevidstheden om, hvilket fokus du selv har.

Modul 1: Ansættelse af personale på en fri grundskole og personprofiler

Der kan være mange forhold at få styr på i forbindelse med ansættelse af personale. I dette modul vil du få indsigt i reglerne for ansættelse af personale på en fri grundskole, herunder gennemgang af de forskellige ansættelsesformer, ansættelsesbeviser mv.

Vi introducerer dig for en mini-personprofil, som kan bevidstgøre dig om, hvordan du foretrækker at agere i pressede situationer. Vi drøfter, hvad værktøjet kan og ikke kan. Det er også interessant at have øje for, hvordan du kan møde dine medarbejdere i deres foretrukne adfærdspræference. Værktøjet er ikke raketvidenskab, men det giver på en simpel facon et fælles sprog for de styrker og opmærksomhedspunkter, der kan være relevante at reflektere over, inden du går ind i en presset og konfliktfyldt situation.

Modul 2: Den 'gode' opsigelse - de forskellige opsigelsesgrunde og den gode procedure

Den 'gode' opsigelse - de forskellige opsigelsesgrunde og den gode procedure
Det kan ikke undgås, at man som personaleleder kommer i den situation, at der skal opsiges en medarbejder. Årsagen hertil kan være alt fra friskolens økonomiske situation til et udfordret samarbejde eller en længerevarende sygemelding. Af og til gør særlige forhold, som f.eks. sygdom eller fleksjob, at der er en række forhold, som ledelsen skal være opmærksom på. Inden opsigelse effektueres.

Vi fortsætter gennemgangen af forskellige opsigelsesgrunde med udgangspunkt i at sikre en god proces. Endelig kommer vi ind på de omkostnings- og tidsmæssige aspekter, der altid er forbundet med en personalesag.

Modul 3: Eksempler på 'den vanskelige samtale'

Arbejde med øvelser og rollespil; Eksempler på samtaler mellem medarbejder og ledelse, hvor der er kritik af arbejdets udførelse, opfølgning af sygefravær og lignende.

Modul 4: Regler, gruppearbejde og cases

Fortsættelse af gennemgang af reglerne for opsigelse samt gruppearbejde med cases.

Undervisere:

Dzenana Causevic, Henry Holm og Ole Carl Petersen, konsulenter i Friskolernes Hus.

Studiekreds 2

Craft som sundhedsfremmer

Vi dykker ned i årsager til mistrivsel og fokuserer på løsninger til at sikre trivsel og sundhed. Omdrejningspunktet er det nye teorifelt "craft-psykologi" som er psykologien om de sundhedsfremmende effekter ved at udføre craft (håndarbejde og håndværk).

Du får nyeste viden om psykologien bag craft og viden om neurovidenskab og hvorfor det fx er svært at slappe af, når vi laver ingenting! Og ideer til, hvad man med fordel kan lave samtidig med teoretisk indlæring for at sikre opmærksomhed.

Mange børn og voksne har oplevet, hvor skønt det er at blive opslugt af at lave LEGO, bage, strikke, bygge, snitte osv. Hvorfor er det sådan? Og hvad er effekterne af at lave noget med hænderne?

Hvis man skal understøtte trivsels- og sundhedsfremmende effekter af at udføre craft, hvordan skal aktiviteterne så tilrettelægges? Hvad siger teorien om craft-aktiviteter, der kan bruges i en skoles hverdag.

Modul 1: Den overordnede teori om craft-psykologi

Hvorfor er det sundt at lave craft? Og hvad er effekterne af at lave "noget med hænderne"? Vi ser på overraskende videnskabelige forklaringer på, hvorfor det er svært at slappe af, når vi "laver ingenting". Og hvorfor humøret daler og trivslen mindskes, når man har for få "indsatsbaserede aktiviteter".

Vi ser på, hvordan craft kan mindske stress, angst og ADHD og andre udfordringer. Vi arbejder med motivation og trivselsteori for at forstå, hvorfor trivsel kan være svært, når oplevelsen af kompetence, samhørighed og autonomi ikke bliver mødt. Og hvordan arbejdet med craft-aktiviteter kan hjælpe med at opfylde disse grundlæggende psykologiske behov for trivsel.

Litteratur til inspiration: Kirketerp A. Craft-psykologi – Sundhedsfremmende effekter ved håndarbejde og håndværk. Hjørring: Forlaget Mailand, 2020.

Modul 2: Flow-teori

Få indblik i nyeste viden om Flow-teori og de biokemiske effekter ved flow. Vi laver øvelser som anskueliggør oplevelsen af forskellige stadier af flow og hvordan "koblede" aktiviteter (når man udfører enkle, automatiserede craft-aktiviteter samtidig med at lytte) er vigtige for vores opmærksomhed.

Litteratur til inspiration: Bukhave EB, Kirketerp A (Red.). Sundhed og trivsel gennem craft-aktiviteter – en grundbog til praksis. København: Forlaget Gad, 2023.

Modul 3: Kriterier for at opnå sundhedsfremme og trivsel

Vi gennemgår kriterier for at opnå sundhedsfremme og trivsel ved craft-aktiviteter. Craft-psykologi identificerer hvordan craft-aktiviteter kan bruges bevidst til at opnå mental trivsel.

Hvad er vigtigt, når man tilrettelægger craft-aktiviteter? Hvor lang tid skal en aktivitet vare? Hvor høj eller lav struktur skal den have?

Alle disse spørgsmål besvaret gennem eksempler på forskellige aktiviteter og hvordan de kan bruges i en skoles hverdag.

Underviser: Anne Kirketerp

Kunsthåndværker, psykolog, Ph.d. Tidligere faglig leder på Aarhus Universitet og forskningsleder på VIA UC.

Anne Kirketerp er forfatter til en række artikler og bøger om "Skubmetoden" og foretagsomhedsdidaktik samt grundlægger af området "Craft-psykologi". Anne er direktør i eget firma, der udbyder den Certificerede uddannelse i Craft-psykologi, ligesom hun holder foredrag og kurser i craft som sundhedsfremme.

At lede en skole ud fra det økonomiske perspektiv er en af skolelederens vigtigste opgaver. Målet med kurset er at forstå, hvad skolens økonomi består af, hvordan skolen arbejder med økonomien og hvordan skolen bliver bedst muligt klædt på til at agere ud fra budget, saldobalance, regnskab og nøgletal.

Det er en stor opgave – og ansvar – at have styr på budgetter, indtægter, udgifter og den nødvendige opfølgning på skolens saldobalance.

Samtidig skal du også kunne se de faresignaler, skolens tal eventuelt viser. Rettidig omhu er en pligt og en nødvendighed.

'Skolens økonomi' er så bred, at en og samme person sjældent håndterer arbejdsgangene fra a-z. Derfor er det en stor fordel for skolen, at såvel den daglige økonomistyrer som lederen deltager sammen på kurset. På den måde opnås en bredere forståelse for skolens samlede økonomistyring.

Studiekredsen er med til at klæde skolens økonomiansvarlige på, så skolen selv er i stand til at bruge, forstå og videreformidle skolens tal, sammenhænge og konsekvenser.

Vi veksler mellem undervisning og gruppeopgaver, der er tilpasset de daglige opgaver.

Modul 1: Skolens daglige økonomistyring

Blandt andet om:

- Hvordan et årshjul kan se ud
- Skolens budget
- Hvordan en kontoplan opbygges – og hvorfor
- Hvordan saldobalancen læses og forstås
- Skolens indtægter
- Skolens udgifter, herunder skolens afskrivninger samt forpligtigelser
- Hvad periodisering betyder

Modul 2: Årsrapporten

Blandt andet om:

- Fra saldobalance til årsrapport
- Hvad årsrapporten indeholder
- Hvordan årsrapporten læses, og hvad tallene siger
- Hvad nøgletallene betyder
- Hvad der definerer en god ledelsesberetning

Modul 3: Rapportering og afvikling

Blandt andet om:

- Hvordan du opdager faresignaler og ser muligheder
- Lånomlægning, nye aktiviteter, samarbejde mellem bestyrelse og ledelse
- Hvad en revisionsprotokol er
- Hvorfor den ser ud som den gør
- Skolens rolle og revisors rolle
- Bestyrelsens checkliste
- Eksterne aktørers forventninger til skolens årsrapport og protokol (Undervisningsministeriet, pengeinstitutter mv.)

Undervisere:

Tove Dohn, Friskolernes Hus, og Søren Yde fra RSM Danmark.

4

Studiekreds 4

Ledelse af skolekultur inspireret af et socialkonstruktionistisk perspektiv

Mange af skolens praktikere herunder ledere af skoler oplever, at børn og unges muligheder for at deltage i skolefællesskaberne er blevet stadig mere komplekse og udfordrede.

Vi skal vedvarende arbejde med at skabe en stærk proaktiv skolekultur, hvor der er fokus på fællesskaber med deltagelsesmuligheder for alle. Gode skolefællesskaber har fokus på børn og unges perspektiver, ressourcer og relationer.

Et godt udgangspunkt for dette arbejde kan være, at de professionelle står solidt på et fælles erkendelsesteoretisk fundament, hvorfra de sammen kan udvikle og udvide det professionelle pædagogiske og didaktiske handlerum.

I studiekredsen arbejder vi med, hvordan vi kan udvikle vores skolekultur med udgangspunkt i erkendelsesteorierne Realisme og Socialkonstruktionisme-

Det lyder teoretisk, men der vil være tale om et praksisnært forløb, der med udgangspunkt i jeres hverdagsoplevelser og mine praksiserfaringer som efterskoleforstander på en specialefterskole vil indbyde til involvering og dialog.

Underviser: Thomas Buch

Thomas Buch arbejder som selvstændig konsulent primært skoleudvikling suppleret med sportspsykologisk bistand til en række atleter. Thomas stiftede i 2005 Idrætsefterskolen Ulbølle og har været forstander indtil juli 2024.

Thomas har taget en 2-årig international diplomuddannelse i "Socialkonstruktionisme og skoleledelse" fra Taos Institutet.

Modul 1: Skolekultur – i et erkendelsesteoretisk perspektiv

Studier af skoleudviklingsprojekter verden over viser, at det er ganske få af disse projekter, der fører til den ønskede udvikling. De to skoleudviklingsprojekter, hvor man tydeligst kan se en positiv effekt, har det til fælles, at projekterne tager udgangspunkt i et fælles erkendelsesteoretisk ståsted.

I dette modul vil vi derfor tage et teoretisk blik på erkendelsesteorierne realisme og socialkonstruktionisme og bruge praksiseksempler fra opbygningen af Idrætsefterskolen Ulbølle som inspiration til vores drøftelser af "den gode skolekultur".

Vi vil komme rundt om:

- Erkendelsesteori i teori og praksis: Realisme og socialkonstruktionisme og hvordan disse erkendelsesteorier kan påvirke vores skolekultur
- De fire praksisformer: Systemisk tænkning, Anerkendende Udforskning, CMM (Coordinated management of Meaning) og Narrative praksis.
- Sprogets skabende kraft

Inspiration/litteratur: (modul 1)

Gro Emmertsen Lund og Gitte Haslebo: Kulturudvikling i skolen – hvordan?

Kenneth J Gergen: En invitation til Social konstruktion

Barnett Pearce: Kommunikation og skabelsen af sociale verdener

Modul 2: Fællesskaber med deltagelsesmuligheder for alle

I dette modul arbejder vi med at undersøge, hvordan vi kan bruge inspirationerne fra modul 1 i det daglige praksisarbejde på skolerne. Vi vil sætte fokus på, hvordan socialkonstruktionismen som erkendelsesteori kan inspirere vores arbejdsfællesskaber og vores arbejde med børne- og ungefællesskaber.

Vi vil komme rundt om

- Børn og unges trivselsbestræbelser (CeFu rapport)
- Fællesskaber og fællesskabsmarkører
- Forældresamarbejde som en vej til at skabe gode fællesskaber
- Anerkendende samtaler i praksis (Ung Invest, Norge)
- Skolens arbejdsfællesskab
- En model for en teambaseret ressourcefokuseret samtale om eleverne

Inspiration/litteratur:

Gro Emmertsen Lund. Fra fravær til skolefællesskab

Ingebjørg Mæland og Bjørn Hauger: Anerkendende elevsamtaler

Elsbeth McAdam og Peter Lang: Anerkendende arbejde i skoler.

Jan Kirkegaard m.fl. Fællesskaber for alle i skoler og dagtilbud

Modul 3: Socialkonstruktionisme – inspiration eller fundament

I modul 1 og 2 har vi arbejdet med en præmis om, at sprog skaber virkelighed. Herfra vil vi gå på opdagelse i, hvad der kan ske, hvis man beslutter sig for at ændre sit sprogbrug om skolen. Vi besøger Idrætsefterskolen Ulbølles idé om at kalde sig et talentudviklingsmiljø i verdensklasse i stedet for en specialefterskole. Hvordan påvirkede det ansatte, forældre og elever, og hvor endte det?

Med dette oplæg som inspiration drøfter vi derefter, hvad I tager med hjem, og hvordan socialkonstruktionismen kan inspirere jeres videre arbejde med at udvikle jeres skoler.

5

Studiekreds 5

12 teser om tidens udfordring af det forpligtende fællesskab

Friskolerne bygger historisk på et dannelsessyn, hvor den individuelle dannelse foregår i et forpligtende fællesskab, som individet læner sig ind i, tager medansvar for, bidrager til og profitere af at vokse til i.

Friskolefællesskabet står på en historie og rækker ud mod en fremtid, der skal skabes sammen af netop de børn og unge, der er forpligtet på hinanden i nutiden.

Denne forestilling udfordres i dag en stigende individualisering, der skal frisætte den enkelte, med som også skaber grobund for ensomhed, mistro og stærke forventninger til, hvad en skole kan gøre for netop den enkelte.

I år tager 12 teser fat på spørgsmålet om, hvorfor vi er havnet her, og hvad vores svar og konkrete handlemuligheder kan være.

I denne studiekreds arbejder vi gennem oplæg og samtaler os frem mod at formulere 12 teser ud fra temaet 'tidens udfordring af det forpligtende fællesskab'.

12 teser er et koncept, hvor vi gennem oplæg og mange samtaler med hinanden i løbet af kursets tre dage, arbejder os frem mod udarbejdelse af 12 konkrete teser, der kan benyttes som inspiration også af andre, der går med de samme overvejelser.

Det er 6. gang studiekredsen afholdes. Gennem årene er der blevet lavet 12 teser af en række ledere fra frie grundskoler i hele landet, som en del af studiekredsen "12 teser" ved FRISKOLERNES årlige lederkursus "Ledelse af fri skole".

Hver gang tager studiekredsen udgangspunkt i et tidsrelevant tema relateret til livet på og om en fri grundskole. Se mere på www.12teser.dk

Studiekredsen ledes i år af Thomas Visby og Søren Surballe fra hhv. Vester Skerninge Friskole og As Friskole.

Tovholdere:

Thomas Visby og Søren Surballe

Thomas Visby og Søren Surballe er skoleledere på hhv. Vester Skerninge Friskole på Fyn og As Friskole ved Juelsminde.

www.12teser.dk

onsdag den 29. januar
Kl. 19.30-20.30

Koncert:

KAJSA VALA SOLO

Kajsa Vala har slået sig fast på den danske musikscene, som en af de få der mestrer Americana-genren. En genre der ellers sjældent lykkes for andre end amerikanerne selv.

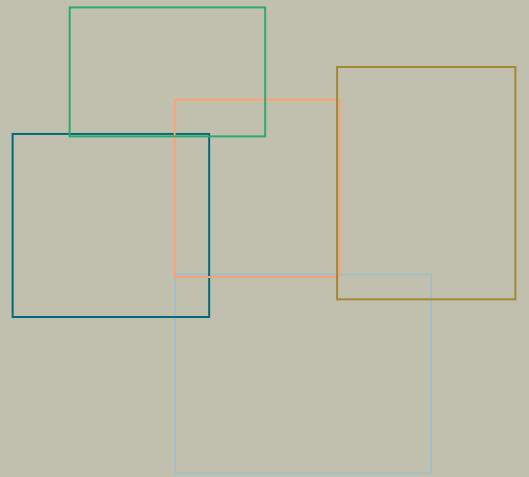
Med en islandsk mor og en dansk far trækker **Kajsa Vala** også på de skandinaviske rødder, men hun har boet og arbejdet som sangskriver i Nashville.

Kombinationen af det skandinaviske og amerikanske er rødderne i Kajsas helt egen Americana / Scandinavia-lyd.

Kajsa Vala er en fremragende tekstforfatter, en sanselig vokalist og en guitarist, der virkelig mestrer sit instrument, fra akustisk og dobro til en stærk, tung elguitar.

Kajsas nyeste album "When Are We Out Of The Woods" udkom i starten af 2022.

Praktisk info:

Dato: 29.-31. januar 2025

Tilmeldingsfrist er 13. december 2024.

Pris: 6.350 kr. inkl. overnatning på enkeltværelse

Sted: Severin Kursuscenter, Skovsvinget 25, 5500 Middelfart

Tilmelding og valg af studiekreds: Tilmelding sker via '[Min side](#)' på www.friskolerne.dk. Ved tilmelding vælger du én af i alt fem studiekredse, som du følger alle tre dage.

FRISKOLERNE

Friskolernes Hus
Middelfartvej 77
5466 Asperup
T: 62613013

kursus@friskolerne.dk
www.friskolerne.dk